

КИР БУЛИЧОВ ЮБИЛЕЙ „200“

Превод от руски: Любомир Стоилов, 1986

chitanka.info

Славна дата е двестагодишнината на Експеримента. В историята на Земята още не е имало подобно нещо. Само неговата продължителност е достатъчна, за да смаже въображението. Създателите на Експеримента ни изглеждат като жители на небесата.

Всъщност те съществуват под формата на портрети в актовата зала.

Дарвин. Мендел. Павлов. Соснора. Джекъбсън. Сато.

Първите трима са починали, без дори да подозират за Експеримента. Тримата последни не можаха да доживеят до резултата.

Предпразничната суета ме изнерви и тръгнах към библиотеката.

Маруся уговаряше прахосмукачката — изключително ценен уред за института, да се заеме с рафтовете на библиотеката. Представих си какъв прахоляк ще се вдигне, ако прахосмукачката се съгласи. За щастие тя не се съгласяваше, а се опитваше да втълпи на Маруся, че от услугите ѝ се нуждаят в музея на института, където скоро ще пристигнат гости.

Маруся ме забеляза и попита:

— Нима аз ще трябва да се катеря по рафтовете?

Вероятно очакваше, че заради прекрасните ѝ очи аз ще започна да се чекна по стълбата.

Излязох заедно с прахосмукачката.

В градината също нямаше къде да се скриеш. Според една необяснима заповед на домакина Скрипник там прекопаваха лехите, по които току-що бяха разцъфтели лалетата, за да направят една обща леха с формата на цифрата 200.

Отидох на детската площадка. Деца нямаше, защото поставяха нова ограда. Силова, невидима и модерна. Представете си какви комплекси ще създава тя у малките, които неизбежно ще се блъскат в невидимата стена. Ще започнат неврози, истерика и всички ще търсят причината за душевните травми на младите хомошимпи, докато някой пъргав аспирант не се досети, че за всичко е виновна невидимата ограда.

Децата играеха на брега на вира. Земекопачката вече беше престанала да размътва водата и страните ѝ бяха прясно боядисани. Седнах в сянката на явора, който според преданието бил посаден от самия академик Соснора, и започнах да наблюдавам дечицата. Те се носеха с крясъци по брега, а възпитателките подтичваха след тях,

защото все им се струваше, че някое непременно ще падне в студената вода и ще хване пневмония.

Лесно откривах по лицата на малките различните им генетични линии.

Живелият преди повече от един век самец Старк, който е имал светла и къса козина и е бил хомозиготен по тази доминантна алела, се проявяваше в много поколения след него. Спомняте ли си острите брадички и увисналите носове на Хабсбургите? Това се вижда на портретите им въпреки старанията на художниците да ги разкрасят.

Ние покоряваме природата, а природата намира пътища, по които да не се подчинява.

Външно Експериментът беше скромнен, но преизпълнен с човешка суетност: ние, всесилните, взимаме едно стадо шимпанзета, мобилизираме механизма на насочените мутации, изваждаме еволюционния процес от глухата улица, ускоряваме го хилядократно и наблюдаваме дали природата ще ни позволи да създадем свои братя по разум.

Онези, които са планирали Експеримента и са го прокарвали в академичните и финансови органи, са разбирали, че те самите няма да доживеят до крайните резултати. Макар вероятно на всеки от тях да се е струвало, че ще стане чудо и за трийсет години ще се роди мутант, който ще научи таблицата за умножение.

Веднъж открих в библиотеката списание отпреди двеста години със статия, в която се разказваше как са били търсени из зоопарковете и институтите най-умните, съобразителните и издигнати шимпанзета и как са ги пренасяли в отделените вече за тях комплекси — нещо средно между зоологическа градина, генетичен институт и общежитие за умствено недоразвити. Недостигът на кредити и съоръжения първоначално е бил компенсиран с ентузиазъм. Съвсем не всички са разбирали, че Експериментът трябва да има предимство пред останалите занятия на човечеството. Но начело на института е стоял Соснора, който се досетил да изпробва своите генетични методи с крави и увеличавал тяхната лактация до фантастични граници. С помощта на тези безмозъчни твари, които и сега по традиция си пасат зад вира, той доказал рентабилността на предприятието.

Следващите директори постепенно разширявали стопанството и попълвали стадото на шимпанзетата с надарени екземпляри.

Независимо от кризите и конфликтите институтът така и не бил закрит. В самия принцип на неговата дейност имало нещо иреално. Това била наука с претенции за божественост.

Директорите идвали и си отивали, научните сътрудници си получавали заплатите, защитавали дисертации, излизали в пенсия и въобще правели приблизително същото, каквото и техните колеги в другите институти. Понякога се променяли генетичните концепции, възниквали нови или се възраждали забравени теории. Внезапно се издигал неоламаркизмът, след това тържествувал постдарвинизмът, а след това временно е идвало господството на джекобсонизма, за да бъде сменен от супердарвинизма.

И всеки от обратите в теорията се е отразявал върху отношението към стадото от шимпанзета. Най-перспективните екземпляри внезапно изпадали в немилост и ги изпращали в зоологическите градини или медицинските институти; постиженията ставали поражения, за да се превърнат няколко години по-късно в гръмки открития, и най-болно тези промени са удряли по шимпанзетата. Не толкова отдавна е имало случай, при който била върната в зоологическата градина Сиена-4, самка с поразителни математически способности. И при това причината била много проста: нейният шеф — човек мил, талантлив и неориентиран — се скарал със завеждащия отдела и напуснал Експеримента. А освен него никой не се ползвал с доверие пред Сиена-4...

Ето защо аз, макар и участник в Експеримента, си оставах на позициите на дълбока вътрешна опозиция срещу това, което се правеше при нас. Двеста години насочени мутации, променяне на обитаваната среда, медикаментозни опити и трудово обучение, а стабилни резултати така и не бяха постигнати. Нещо повече, пропастта между хомошимпите и експериментаторите все повече се задълбочаваше. Колкото и да е странно, но хората, които бяха измислили Експеримента и изразходвали за него двеста години и камари от пари, вътрешно не бяха в състояние да се откажат от своята собствена изключителност. Хомошимпът за тях си оставаше нещо не повече от шимп. Обект за изследвания, но не и партньор по разум...

Тези доста тъжни мои мисли бяха прекъснати от бездарната бихейвиористка с прякор Формула.

— Джон! — викаше тя, носейки се по коридора. — Къде си?

Като ме видя, тя запитва:

— Не си ли виждал Джон? — Но не дочака отговора ми, махна с ръка и се понесе по-нататък. Тя не можеше да ме понася.

Джон е стар хомошимп, недоразвит мелез от анатомична гледна точка, почти без окосмяване, с изпъквало чело и коварни навици, който се ползва с доверие сред някои сътрудници на Експеримента. Онзи неголям комплект от думи, с които той оперира, им се струва като връх на техните постижения. Когато идват важни гости, те завеждат Джон при тях и той им се представя като пародия на човек: обува си гащета и червена риза, преструва се, че поддържа разговора, без да представлява нещо повече от папагал в обкръжението на любопитни маймуни.

Защо ли на Формула ѝ трябваше Джон в такъв побъркан ден? Приблжих се до прозореца и видях, че тя се върти около една разкопана лека, подвиक्вайки: „Джон, къде си? Джони, трябваш ми!“

Джон, който дремеше някъде наблизко, излезе лениво от храстите. Той чешеше огромния си корем, отгледан чрез подаяния.

— Джони! — зарадва се Формула. — Посрещни новата. Ти правиш това по-добре от всички. Моля те!

— Какво ще ми дадеш? — запитва Джон, който беше користоно и развратено същество.

— Джони, знаеш, че никога не съм те пренебрегвала.

— Ще се разберем — каза Джони и тръгна след Формула, огънал се в кръста малко повече, отколкото е необходимо, и докосвайки с ръце земята. Този път той беше в сини гащета и бяла шапчица, килната назад така, че всеки да може да се любува на челните му дялове.

Тръгнах след тях.

Те излязоха на спирката. Около транспортния вертолет се размайваше могъщ юначага от службата на резерватите. Той държеше на верижка млада самка шимпанзе, която беше изплашена до смърт от полета и необичайната обстановка.

Щом видя хубавичката самка, гордостта на генетичната наука се превърна в самец шимпанзе. Девојката му беше харесала много. В мозъка на Джони вече се промъкваше надеждата, че ще получи нова млада наложница. И той започна да представя пред нея маймуна — събираше устните си в тръбичка, подскачаше и удряше с юмруци

гърдите си като горила. Разбира се, с това той още повече наплаши самката.

А девойката беше наистина приказно хубава. Мозъкът ѝ засега беше приспан; впрочем никой и нямаше намерение да вдъхва в него разум. Тя беше необходима само за продължение на рода, за внасянето на свежа струя от гени.

— Джони, не я плаши — замоли се Формула. — Обясни ѝ, че ще живее при добри условия. Нека се успокои.

На някои научни сътрудници е присъща поразителна наивност. Създали расата на хомошимпите, те допускат, че и обикновените шимпанзета владеят някаква примитивна реч и могат да се обясняват с такива като Джони. А той, който никога не беше знаел езика на дивите си сродници, език на жестове и придихания, език примитивен, но всеобемен, трябваше да поддържа своето реноме. Разбира се, той не успя да направи нищо. Момичето се зъбеше и правеше опити да се скрие зад краката на юнака от службата на резерватите, смятайки, че един обикновен човек е нещо по-добро от неизвестния звяр с бяла шапчица.

Разбрах, че се е създала безизходна ситуация и тръгнах към момичето, бидейки сигурен, че ще успея да успокоя това нещастно създание. И всичко би завършило благополучно, ако не беше тази проклета Формула.

— Стой! — развика се тя. — Джон, хвани този хулиган! Ама къде е маркучът?

Джон се намръщи, представяйки защитник на човечеството, макар в душата си да трепереше пред мене, знаейки какво ще направя с него, ако посмее да ме пипне дори с пръст.

Улових доверчивия поглед на самката шимпанзе и ѝ се усмигнах. Знаех, че от този момент тя вече е моя покорна робиня. Не ми трябваше нищо повече. Тихо изпухтях, за да я успокоя, и с гримаса ѝ дадох да разбере, че няма от какво да се страхува тук. След това под воплите на Формула и заплашителните жестове на неразбирация нищо, но разтревожен юначага, скочих върху най-близкото дърво, залюлях се на долния клон и се метнах нагоре, усещайки върху гърба си възторжения поглед на девойката. По дърветата като по гладка пътека се добрах до спалните.

Няколко хомошимпи почиваха по леглата, някои четяха, младите гледаха видео. Бари, който беше роден дърводелец, поправяше една табуретка. Ние правехме табуретки в работилницата по трудово обучение.

— Какво се е случило? — запита Дзита, стара и умна хомошимпа, която притежаваше великолепна интуиция.

— Дявол да я вземе тази Формула — казах аз. — Доведоха едно чудесно момиче и Формула извика Джони, а този стар пръч...

— Не ми разправяй. Всичко е ясно — прекъсна ме Бари и остави чука. — Знаеш ли, че тази сутрин отново ме замъкнаха на тестове.

— И ти си мислеше за банани?

— Също и за портокали — засмя се Бари. — Те са разочаровани.

— Ех, колко е трудно — каза Дзита. — Страхувам се най-вече за младите. Рано или късно непременно ще ни заловят.

— А виждаш ли някаква алтернатива? — запитах аз. — Да си признаем всичко? Да станем обект на сензация, като при това си останем същества от трети сорт, говорещи макаки?

— Абе, само днеска всичко да мине благополучно — вметна Бари.

— Мене пък сутринта за тебе ме разпитва доктор Вамп — каза младият хомошимп Трети. — Пита ме дали те уважавам.

— Ти какво му отговори?

— Знаеш, че лошо говоря, защото съм тъп-тъп хомошимп и му казах, че Лидер е много силен.

Измъкнах от ръцете на Трети банана, който държеше, защото разбрах, че съм огладнял страшно.

— А момичето красиво ли е? — запита Втори.

— Не е твоя работа — отрязах го аз. — В гората ще си намериш по-красиво.

— В момента има съвещание — каза Бари. — Трябва да се подслуша.

— Обсъждат как да настанят гостите и да организират банкета — предположи Дзита.

— Може би все пак си струва да отида? — запита Бари.

— Аз ще отида — заявих аз и се измъкнах през прозореца. По лозата се изкатерих на покрива и по него изпълзях до прозореца на залата за съвещания. Нашите пътеки са проверени от поколения

хомошимпи. Ние все още отстъпваме на хората по отношение на интелекта, но не сме се отучили да се катерим по дърветата, да скачаме и главното, да прикриваме мислите и постъпките си; законите на гората у нас са по-силни, отколкото законите на града, и двеста години са твърде малко, за да могат кръвта и мускулите да забравят за миналото. Не зная кой първи се е промъкнал скришно до прозорците на залата за съвещания, но това е бил гениален хомошимп и не се страхувам от тази дума. Той е разбрал, че неговият разум е развит достатъчно и е време да крие от хората онова, което вече се е пробудило в нас.

Хората са ни обкръжили с прибори, които предизвикват страх и недоверие. На тях им се струва, че всяко припламване на мисъл и движение на чувства веднага ще бъдат отразени от самописците и биофоновете. Те са направили грешка, като са се мъчили да ни сътворят по свой образ и подобие. Но природата се е оказала по-силна. Ние сме разбрали това, когато станало ясно, че като се доверяват на приборите, хората съдят погрешно за нас. Това велико откритие било направено преди моето появяване на бял свят.

И оттогава, подчинявайки се на човешките прибори и на жестоките експерименти, в които са заставяли да ядем, да спим, да мислим, да се трудим и размножаваме само пред очите им, под контрол — през цялото това време ние сме се обучавали в прикритост. И това, защото не сме второсортни хора, а нова раса, хомошимпи!

Невидим от залата за съвещания, наблюдавах хората. Аз, подопитното зайче, непълноценният човек и свръхмаймуната, замислях заговор срещу тях.

В залата се водеше разговор за моята персона. Изказваше се Формула.

— Той става непоносим — дърдореше тя. — Оказва лошо влияние върху останалите екземпляри.

Колко внимателно избягват думата „животно“, помислих си аз.

— По-конкретно — помоли доктор Вамп. Докторът завежда лечебницата и е против излишно жестоките експерименти. Той лекува и има добри ръце.

— Днес приехме нова самка — заобяснява Формула и пред очите ми се появи сладостният образ на девойката. — Помолих Джон да ми помогне да я отведа в изолатора.

— Джон не буди у мен доверие — каза Батя, директорът на института.

— Той е едно много развито същество — възрази Формула. — И често ни помага. Маймуната се страхуваше много. Сигурно бихме се справили с нея, но в този момент от храстите изскочи този Лидер и се хвърли към маймунката. Според мен той искаше да издевателства с нея.

Формула беше близо до просълзяване. Дявол да го вземе, помислих си аз, тя ме смята за голямо чудовище!

Неочаквано Формула получи подкрепа от домакина Скрипник.

— Той се превръща в див звяр — каза дебелият Скрипник. — Вчера се промъкнал в склада и разпръснал половината от запасите. Просто не мога да си представя как ще се справя с банкетата. Изпратих хора в града за нови припаси.

Операцията в склада осъществихме заедно с Дзита и две от младите момчета. На първо време на нас щяха да ни трябват продукти — кондензирано мляко и някои консерви. Трябваше да маскираме кражбата като бандитско нападение, защото в противен случай тя щеше да предизвика подозрения.

— Време е да го дадем в някоя зоологическа градина — каза Формула. — Дори и да е мутант, то той е регресивен. Опасен е за Експеримента.

— А вие какво ще кажете, докторе? — запита директорът.

— Ще се въздържа от изводи. Според моите наблюдения Лидер се ползва с авторитет в стадото.

— Точно така, в стадото, а ние се стремим да създадем общество! — възкликна Формула.

— А вие какво мислите? — обърна се директорът към завеждащия лабораторията, моя главен противник, който ние непрекъснато водехме за носа, прогонвайки от главата си всички мисли, освен мисълта за ядене.

— Нивото на интелекта му не е високо...

Завеждащият се зарови в записките си. Измъкваше ги от джобовете си и ги нареждаше на масата, объркваше моите данни с тези на други хомошимпи и в резултат забърка всичко толкова, че директорът го прекъсна. Другите специалисти бяха единодушни: аз

съм опасен звяр, влияя лошо на младите и от мен трябва да се освободят.

От една страна, това беше приятно да се чуе: бях успял да ги заблудя, и то сериозно. От друга — за всяко разумно същество е обидно, когато искат да го изпратят в зоологическа градина.

— Обобщавам — каза директорът. — Лидер да се подготви за изпращане. Разберете се по телефона със зоологическата градина в Сухуми. Оттам има запитване. Смятам, че още утре ще може да бъде прехвърлен. А сега да преминем към другите си грижи. Кога ще пристигне рейсовият с гостите?

— В седемнадесет и тридесет — отвърна Скрипник. — Ще го паркираме на запасното поле, защото е голяма машина.

Аз знаех за този вертолет. Останалите гости щяха да пристигнат с по-малки апарати. Малки хеликоптери не ни трябваха. Трябваше ни именно този вертолет.

Какво пък, можех вече да се оттегля. Бях научил две важни неща. На първо място, че не разполагаме с време. Ако днес не осъществяхме замисленото, утре тайно, подло и предателски ще ме изпратят в градината. На второ място — че от пет и половина необходимият ни вертолет ще се намира на запасното поле. Изключителен късмет, защото запасното поле беше обкръжено от гора и подходите до хеликоптера са потънали в растителност.

Спуснах се в градината.

Гледах с известна тъга към вира, спортната площадка и класните стаи. Никога вече нямаше да видя този свят, в който израснах, станах истински хомошимп и осъзнах своя дълг пред племето си. Всичко на този свят си има край, спомних си нечия мисъл.

В спалнята ме чакаха.

— Всичко е наред — казах аз. — Вертолетът ще долети в седемнадесет и тридесет. Ще стои на запасното поле.

За решението да ме изпратят утре в зоологическата градина не казах нищо. Това би могло да подкопае моите позиции. Ще помислят, че всъщност спасявам собствената си кожа.

Наблюдавахме отгоре как пристигат гостите. Срещата им с хомошимпите беше определена за утре. Само идиотът Джони ходеше между пристигащите, снимаше се с тях, ръкуваше се и говореше баналности, които поразяваха гостите със своята дълбочина.

Още по светло с голяма предпазливост прехвърлихме част от товарите от горските скривалища по-близо до вертолета. В Голямата гора на брега на Конго ние нямахме намерение да се превръщаме в диви животни и поради това вземахме със себе си учебни микрофилми за децата и запас от касети, някои уреди и инструменти. С една дума, започваше великото преселение на един малък народ.

Вечерта в парка бяха запалени илюминациите. Пристигаха нови гости и под ябълките Скрипник беше поставил дълги маси със закуски. Преди лягане пред гостите изведоха малките и те хорово пяха за елхата. Гостите изпаднаха в умиление.

Тайно проверих дали всички ключалки вече са разбити. Хубаво би било да не се сетят да поставят стража пред големия вертолет.

Той ми хареса. Беше наистина голям, а с такъв още не бях летял. Ние обаче знаехме как работи неговата автоматика. Те щяха да открият изчезването ни едва когато вече ще сме над Африка.

Луната беше в последната си четвърт, което ни позволяваше да се движим свободно, почти без да се крием. Стража край вертолета нямаше.

Всичко затихна. Само от прозорците на хотела се разнасяха гласове и песни. Нека се веселят. Утре ги очаква голямо разочарование. Те просто няма да имат кого да гледат. Единствено само Джони.

— Слушай — попитах мъдрата Дзита, — дали да не вземем и Джони?

— А ти как смяташ?

— Бих го оставил на хората за утешение.

— Съгласна съм. С нас той няма да е щастлив. Научен е на комфорт.

Третият доведе децата. Те бяха сънени и капризничеха. Настанихме ги бързо във вертолета. Дзита преброи насядалите хомошимпи.

— Шестдесет и четири — каза тя с усмивка. Тя умееше да имитира интонациите на Формула.

— Всички ли са на място? — запита Бари. Той щеше да бъде втори пилот.

— Чакай — казах аз. — Та ние забравихме за нея.

— За кого? — не ме разбра Дзита.

— Момичето, което доведоха днес. Нима искаш тя да остане за Джони?

— В гората ще си намериш по-добра невеста — каза Третият. Така му изръмжах, че той пъргаво се пъкна във вертолета и би следвало да се очаква, че ще мълчи до Африка.

— Не прави глупости — помоли Дзита. — Ще вдигнеш в тревога целия институт.

— Не! — казах твърдо. — Ще се върна скоро.

С големи скокове се понесох към изолатора.

Сякаш нарочно вратата беше заключена.

Приблжих се до прозореца. Той беше непробиваем и с нищо не можеше да го преодолееш. От мрака ме гледаха две големи и прекрасни очи. Момичето разбираше, че съм дошъл за него, но не знаеше защо. Беше залепила за стъклото големите си устни. Глупаво, мило и неразумно същество.

С два скока се озовах на покрива. Да отвинтя вентилационната решетка, беше въпрос на минути. Бързах. Без мен можеше да започне бунт. Понякога само моята желязна воля можеше да ги държи в подчинение.

Решетката отлетя встрани. И в този момент се разнесе шумът на стъпки. Някой идваше по пътеката.

Долових миризмата на Джони. Само това не ми стигаше! За малко не се разсмях — романтично приключение, съперник в мрака... Той чукаше по стъклото и викаше момичето.

Изпълни ме ревност. Но какво да се прави? Хрумна ми една добра идея.

— Кой се шляе тук? — запитах басово, имитирайки гласа на Скрипник. — Веднага да си лягате! Иначе ще ви изпратя в зоологическата градина.

Джони се изплаши и напусна бойното поле. Неговата миризма скоро изчезна.

Сега трябваше да бързам три пъти повече: можеха да ме чуят. Промъкнах се във вентилационния люк. Там беше тясно. Избучах, викайки момичето. Тя ме разбра.

Когато протегнах ръка надолу, напипах нейните нежни дълги пръсти.

Помогнах ѝ да се измъкне на покрива. С целия си вид, с всяко движение тя казваше: „Ти си моят избраник.“

„С мене ще се научиш даже да говориш“ — помислих си аз.

На борда вече беше започнала паника. Бях изчезнал, а нямаше и никакви указания. Дзита едва удържаше цялото мое войнство вътре. Бари се нахвърли с упреци върху мен. Предадох му госпожицата и бързо отидох до пилотското кресло.

— Внимание! — казах аз. — Всички да заемат местата си. Майки, дръжте децата. Чакат ни горите на Африка. Чака ни свободата!

Хвърлих прощален поглед през стъклото към института. Някои прозорци още светеха. Старинната сграда, издигната според модата през двадесети век, се издигаше като тъмна грамада над дърветата.

Набрах кода — знаех как се прави това. Светна картата на източното полукуълбо. Намерих на нея Конго. Докоснах необходимата ми точка и дадох старт.

Вертолетът бързо започна да се издига.

Светлините на Земята се умалиха и избледняха. Пронизахме редките облаци. Хеликоптерът зави и тръгна по курса.

Гледах картата пред себе си. Тънката зелена ивичка, която бележеше нашия маршрут, започна да извива на юг.

Неочаквано почувствах нечие докосване.

Когато се обърнах, видях, че моята възлюблена стоеше зад мен. Усмяхнах ѝ се и се обърнах към Бари, който седеше в съседното кресло.

— Вече сме в безопасност — успокоих го аз. — Сега те не могат вече да ни догонят.

— Могат да вдигнат някоя машина от Сицилия.

— Едва ли, отвърнах му аз. — И досега не са открили, че ни няма. А освен това трябва и да се досетят накъде сме тръгнали.

В този момент зловещо и внезапно екранът за връзка светна. Първото ми желание беше да се скрия и затова се наведох напред. До мене Бари изохка.

След това обаче разбрах, че няма смисъл да се крия. Щом ни викат, най-добре е да посрещнем опасността лице в лице.

На екрана се появи директорът на института. Батя изглеждаше много сериозен.

— Лидер — каза той, — аз зная, че си тук.

— Тук съм — отвърнах аз, като се изправих. — Вие можете да стреляте в нас и да ни избиеете, но няма да успеете да ни спрете.

— Лидер — каза Батя. — Може би искаш да си поговорим без свидетели? Тогава помоли Бари да излезе.

— Нека остана — помоли верният Бари. — Хич не се страхувам.

— Директорът е прав — успокоих го аз, — излез. Ти имаш дълъг маймунски език.

Бари се обиди. Мърморейки, стана от креслото. Момичето се смути и гледаше ту мене, ту директора, който сякаш не беше я забелязал. Той знаеше, че тя нищо няма да разбере.

— Какво искате от нас? — запитах го аз. — Какъв е вашият ултиматум?

— Това не е ултиматум — каза директорът. — Това е само информация.

— Моля. — Отчаяно се страхувах. Срещу мен беше целият свят. Срещу мен и тези шестдесет нещастници.

— Лидер, вече от няколко години сме осъзнали, че приборите не дават обективна картина на вашето състояние. Ние не можахме да разберем веднага, че Експериментът е успял. Успял е дори повече, отколкото бяхме разчитали. И когато ни стана ясно, че сме натикали нашите по-млади братя в безизходно положение, че сме ви заставили да се криете...

— Отдавна ли сте разбрали това?

— Отдавна.

— Защо тогава мълчахте?

— Защото не можехме да стигнем до общо мнение и защото не знаехме как да продължим Експеримента... Всичко това е толкова сложно. Все някога ще седнем с вас, Лидер, край масата и ще обсъдим проблемите на чашка чай.

Разбрах, че за първи път в историята към едно шимпанзе се обръщат на „Вие“.

— Простете ми, Батя — казах аз твърдо, стискайки ръката на момичето, — но ние няма да се върнем. Опитите завършиха!

— Дори и не споря — отвърна директорът. — Макар, че честно казано, ми е мъчно да се разделя с вас. Ти беше още детенце, когато аз дойдох в института.

— Помня — казах аз. — Но ние няма да се върнем.

— Ами продължавайте да си летите, никой не ви задържа. Да не забравя да ти кажа, че в багажното отделение има запас от продукти. Вие сте взели твърде малко и докато свикнете там...

— Значи сте знаели всичко! — Разбрах, че това е удар. По моето самолюбие, по моята суетност и по моята тайна.

— Не се разстройвайте — каза директорът. — Това не намалява вашите заслуги. Вие направихте не по-малко, отколкото целият институт.

Той не се преструваше. У нас, хомошимпите, интуицията е развита много по-добре, отколкото у хората. Ние можем да научим хората на много неща.

Директорът сякаш прочете моите мисли.

— Надявам се, че вие ще съумееете да ни научите на много работи. Но за това е необходимо временно да се разделим. Вие сте намерили изхода, който ние не можахме да открием.

— А заседанието, на което решихте да ме изпратите в зоологическата градина...

— То беше частично инсценирано. Отдавна знаем, че подслушвате нашите съвещания.

— Дори и Формула? — Вече това не можех да понеса.

— Доктор Пименова не е в курса на нещата — с усмивка каза директорът. — Тя на никаква цена не би се съгласила да ви пусне в гората, където водата не е преварена и има москити.

— Ще го преживее — отвърнах аз. — С нея остана малкият Джони.

Зад мен се разнесе шум. Обърнах се. На вратата бяха застанали с разтревожени физиономии Дзита и Бари.

— Всичко е наред — успокоих ги аз. — Полетът продължава.

Екранът загасна.

— Това директорът ли беше? — запита Дзита. — Какво искаше?

— Искеше да се върнем, но аз му отказах. Полетът продължава.

Муцуната на Бари изразяваше възхищение. Бях победил самия директор. Дзита обаче нещо се мръщеше. Съмняваше се. Но щеше да си мълчи.

Погладих момичето по главата. Няма да я науча да говори, помислих си аз. Нашият разговор с директора трябва да остане в

тайна. Председателят на първата държава на хомошимпите трябва да бъде над всички подозрения.

Публикувано в сп. „Наука и техника“, бр.3-5/1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.